

GÁRDONYI GÉZA

DURBINTS SÓGOR

**VAGY MÁS SZÓVAL
EZ A KÖNYV LEG FŐKÉPPEN
DURBINTS SÓGORRAL FOGLALATOSKODIK,
BENNE VAN A SÓGOR TZETHALÁLA IS
MÖG MÁS EFFÉLE KÖSERVES
TÖRTÉNETÖK**

**IRTAM ÉN MAGAM
AZ SALYÁT KEZEMMEL
GÖRE GÁBOR
BIRÓ ÚR**

***EBBÜL A KÖNYVBÜL EZ MÁN A
KILENTZEDIK ERESZTÉS MER MÖ
GEN ELFOGYOTT***

**NYOMTATTÁK EBBE A ZESZTENDŐBE
DANTE ÚR
KÖNYVESPÓTZÁRUL KAPKODHATÓ
MÖG MINDÖN KÖNYVES BÓTBUL**

TARTALOM

Itt kezdődik.
A sógor élete, ahogyan ü elmondogatta.
A sógor így pitvarolt.
Itt már mögzavarodik a szerelöm.
Mire verratt a sógor?
A püspök mög a tehén.
Em már itt nem a sógor szava, hanem a zenyim,
vagyis az ugligetbe szörzött tapasztalat.
Tovább így vót az Ugligetbe szörzött tapasztalat.
Az nagy vizi veszödelemről szóló tapasztalat.
Levél az dignáziumról.
A zigasság mög a köhögés.
Durbints sógor nyavajája tzethalála és mögbötsülése.
Levél az község emlékezetiről.
Az temetés mög így vót.
Levél a tzigányokról.
Levél a Szent Göllér högyről mög a gyeszno torrul.
Levél az tanító urnak haza.
Hogyan élnek az Bárók?
Levél a gyeszno rivásárul.
Emmán itthon történt.

A sógor potyográfiája.

Szakasztott ijen még a bot is a kezibe,
tsak épphogy a zábrázattya lölkösebb
mer itt ojan kedvetlen mintha a zadóh-
ivatalba ülne.

Itt kezdődik.
A sógor élete, ahogyan ü elmondogatta:

Mert mondok irtam én mán lóru is, kutyáru is, mér ne íránk kendir is Durbints sógor.

- Minek az? aszondi.

De mondok egymás élete ösmeretétül okosodik a zembör. Ha valaki soha iskolába nem lyárt tsak ennek is annak is a zéletit halli, hogy forgott a zéletnek mindönféle forgójába, hát abbul többet okosodik, mintha 9-tz iskolát kilyárt vóna.

A sógor aztán mögindult.

- Nohát írja le kend, ahogy elmondom.

- A születésömön kezdöm, ö. m. a f. de hogy mijik esztendőbe születtem? azt mán édösanyám is elfelejtötte, no de mög is kérdöm mán etzör az papunktul ö. m. a f., hogy tuggyam én is, hogy hány esztendőös vagyok.

Hát bizony éngöm se szültek aranyos nyoszolyába, tudhati kend, de másminenbe se ö. m. a f., hanem a krumpi földön tanálta a zaldott óra a zén édös szülémet ö. m. a f. mivelhogy kapált aznap.

Ingyen se gondóta, hogy ojan hamar ráérik a baj ö. m. a f. De mivelhogy tsak maga vót a kapálásba, mert a zidös apám aratni vót oda, hát a zidös anyám tsak főszödött a kötényibe ö. m. a f. oszt otthon füröszött mög.

Én mindezökre persze nem emlékszök, tsak ugy emlögetésbül tudom, arra se emlékszök, hogy etzör beleestem az kendiráztatába ö. m. a f. oszt Süke Balognak a zannya húzott ki ö. m. a f. Ha nincs ott, hát én se vagyok most itt ö. m. a f.

De máskor is forogtam én veszödelömbe ö. m. a f. mer etzör a gyesznó vájuba estöm bele még ügön kitsided koromba oszt bele is fultam vóna az moslékba, de a gyesznónk kitaszított a zorával, másszor mög a zepörfa ága törött le alattam ö. m. a f. A karom akkor ki is fitzamodott ö. m. a f. De a lyó Isten akkor is mögsegitöt, mert a zöreg tsordás otthon vót, azis nyavajásan szögény, oszt az rángatta helyre az karomat, ö. m. a f.

Mikor oszt 7-t esztendőös elmúltam aszonta a zapám, hogy aszondi Pali most mán vége a madarászásnak uskolába mégy a többivel ö. m. a f.

No ezt nem szerettem. Ölöget hallottam a pajtásaimtul, hogy mitsoda hej a zuskola, mög azt is ölöget láttam, hogy hugyan rökeszti be délbe a mestör a gyerököket, hát tsak elszontyolottam a zapám beszélgyire.

De hogy elkövetközött az züdő hát Szent Imre nap tsak elővöttek éngöm is mögmosdattak, oszt a zanyám a nyakamba akasztotta a vászony tarisznját belé egy karaj kinyeret, oszt aszondi a mester úr ösmer, magad is elmöhetsz a zuskolába, lódujj.

Hát délután ö. m. a f. mögen elballagtam de tsak a körösztig, ott leültem a kúdusfára, oszt mögöttem az kinyeremet. Hazamöngyök ugy alkonyat felé, oszt kezét tsókolok a zanyámnak.

- No fiam, aszondi, hát ijen hamar előresztöttek?

- Ijen hamar, mondok.

- Hát aszondi mit mondott a mestör.

- Sömmít, mondok.
- Hát a nevedet, aszondi kérdezte-e?
- Nem, mondok.
- Asse kérdezte, hogy ki fia vagy?
- Asse, mondok.

Másnap mögen betösz a tarisznyámba egy furkó kinyeret, oszt aszondi, erigy, most mán tudod, hogy hun van a zuskola de biz én mögentsak elmöntem mellette.

Hát délután ö. m. a f. mögen elballagtam a zuskola felé, oszt a körösztnél leheveröttem, elővettem a kinyeret, bepofáztam. Mikor a többi kigyütt, én is közibük álltam oszt haza röndösen.

- No, aszondi a zanyám, hát mit tanultál?
- Sömmít, mondok.
- Nem is kérdeztek tüled.
- Nem, mondok.
- Hát aszondi, ki mellett ülsz?
- Mondok tsak magamba.
- Mijik padba?
- Mondok az hátrulsóba.

Mögtsóváli a fejit idös apám oszt elmögyön estve a mestörhön, aszondi neki mi dolog az, ö. m. a f. hogy a zü fijához se szól, se beszél, mög még hátra is ülteti ö. m. a f.

- Én aszondi a mestör szinit se láttam még a kend fijának.

Mig a zapám odajárt, én is möggondókottam, hogy mondok ebbül meleg lösz, ö. m. a f.

Körülnezök, hogy hova bujjak? hát ö. m. a f. a kemöntzét tanáltam legalkalmatosabbnak, bébujtam oszt ott füleltem, hogy mondok mi következik ö. m. a f.

Hát etzör csak hallom ám, hogy kopog apám uram patkója.

- Hun az a kölyök? aszondi. De én mög se motzantam a szavára, még bejjebb húzóttam mint a trütsök az jukába.

A kemöntze sitét vót ö. m. a f. úgy rösckettem féltömbe mint az kotsonya mer egy mesébe mesélték ö. m. a f. hogy a kemöntzébül bujt elő az ördög, de apámtúl még jobban féltem ö. m. a f. Kerestek oszt éngöm pintzébe, padlason, sógornál, kománál, de még a kútba is, ö. m. a f. hanem én csak lapultam, mint a nyul a bodzába.

Tsak mikor a matskánk bédugta a fejit akkor örültem mög. Tzitz mondok. Bégyün a matska ö. m. a f. ha be nem gyött vóna még a nyavaja is kirázott vóna féttömbe.

Röggel kinyeret akar sütni anyám, hát ö. m. a f. möggyütt egy marok szalmát oszt béveti.

A matska kiugrik, én is mögrivanok hogy jaj idös anyám! Mögörül édös anyám, oszt aszondi:

- Jaj kedves virágom, hát itt vagy?
- Itt mondok ö. m. a f.
- Gyere elő lelköm szép magzatom.

- Nem mönök én mondok, mer mögvernek ő. m. a f.

Pedig mán akkor eszik ágába se vót az verés, tsakhogy mögvótam.

Elvisz édös apám a mestörhön azis mézesen beszélt, addig, addig, hogy belebékültem a zuskolába. De nem sokáig tartott a kedvöm ő. m. a f. mert lám egy nap elővösz éngöm az mestör, oszt fölír egypár bötüt a táblára.

- Mi ez aszondi?

Nézök a három bötüre, emlékszök is rá, hogy afféle *ó* mög *á*, ahogy a többi mondta, de hogy én soha életömbe afféle *á* ókat nem szoktam mondani, tsak hallgattam.

No, fartat a mestör, hát mi bötü?

- Tuggya a fene, mondok szelídedön.

- No aszondi számár vagy, erigy a hejebre, ő. m. a f.

Mögen elővösz másnap, oszt veszkődik velem, hogy mögtanujjam a bötüt, hát mög is tanuttam vagy hármát ő. m. a f. de másnapra mán úgy kiszóródott a fejemből, mintha sohse hallottam vóna.

Akkor ő. m. a f. mögen kiszólit a mestör oszt rámutat a bötüre.

- Mi ez? aszondi.

- *Ó* mondok.

- *Ó?* aszondi. No nesze *ó*.

Avval lekap ő. m. a f. oszt ojat hegedül az domborumon, hogy még másnap is vakartam.

- Jegyözd mög aszondi, hogy nem *ó* az a bötü, hanem *i*.

No jó ő. m. a f. Előszólit mögen másnap, oszt rámutat a bötüre, hogy aszondi mi az?

- *I* mondok.

- Nem *i* aszondi, hanem *ó*.

Avval ő. m. a f. mögen lekap, mögen elfenekel.

No gondótam ez söhogy sints lyól, mer lám akár aszondom, hogy *ó*, akár aszondom, hogy *i*, mindönképpen mögvernek ő. m. a f. Hát attúl fogva mögen tsak a kertök alá lyártam.

A mestör tsak várt, hogy tovább tanít, de hogy hijába várt, hát elküldött egy gyerököt édös apámhön, hogy aszondi beszédi vóna vele. Mögen elmögyen édös apám, hát aszondi a mestör, hogy rëndössen lyárassa kend az gyerököt, mert ippeg most fogant vóna bele az tanulásba.

- Lyáratom én aszondi édös apám, lyáratom én rëndösen. Ma is magam töttem a sült tököt a tarisznyájába hát honne lyáratnám.

- De aszondi a mestör még se lyár.

- Nem lyár?

- Nem.

Hej egyet káromkodik édös apám, mögájj akasztófára való! No az is elő kap otthon ugy ellazsnakol, hogy még a matska is ki futott a házbul.

Másnap rámadik a tarisznyát.

- Uskolába.

- Nem mönök én mondok.

Dehát édös apám vót a zerősebb. Huzott vont magával, mint az bornyut ő. m. a f. én mög végigordétottam az falut.

No hogy oszt aznap mán hálni se möntem haza, aszondi édös apám látom ő. m. a f. hogy nem fog rajta az tudomány. Mögkerestetött a szőlőbe, oszt aszondi ne bőgj, ne merkejj, mer én se mög nem verlek, ő. m. a f. se uskolába nem kergetlek többet. Mindönki úgyse löhet pap ő. m. a f. én se értök írást mégis megélők ő. m. a f.

Hát tsak otthon neveköttem osztán nyáron a libák mellett, télön édös apám mellett. A számvetésre télön maga édös apám oktatott. Béhozatott esténkint egy kosár babot, oszt aszondi no fijam rakd ki ő. m. a f. hogy ha egy mázsa buzának a zára enyi, hát mennyi lyár ennyi mög annyi buzájér.

Igy oktatott a maga tudományára ő. m. a f. dehát más ögyéb minek is az magyarnak? Arra való a jedző, hogy lögyön a ki írjon ő. m. a f.

Mikor oszt föltsöpöröttem, mögögyezött apám a zuraság kotsisával, hogy tanijjon bele az kotsisságba. Hát mög is tanított éngöm, hogy hogy való bánni az parádés lóval, mög oszt hogyan hajt a kotsis négyesbe, de mög is nézhette azt a lovat akárki a kit én abrakoltam, vakartam, keféltam, ő. m. a f. hajtani mög úgy hajtottam, hogy ha szárnya vót vóna az lónak akkor se járhatott vóna szöbben.

Hát a bárónak mög is állott rajtam a szöme.

- Ki ez a legény? aszondi.

- Durbints eskütnék a fija, - feleli az kotsis.

- No aszondi az báró ur, hát szógálatomba fogadlak.

Avval möghagyi a kasznárnak, hogy tsináltasson neköm szép sárga sinyóros ruhát, hát az osztán tsináltatott is ő. m. a f. ojat, hogy mikor végigmöntem a falun mindön lány a zablakhon futott.

Mán akkor hogy legény vótam, hát ugyantsak peslogtak rám, hát még, hogy kotsis ruhában parádéztam.

No de neköm is vót mán akkor eszöm ő. m. a f. válogattam mint a zispány a gombótzba, mert mondok addig töhetöm mig legény vagyok.

Hát Fodor Bortsára esött a választásom, a ki most a Miháj számadó felesége. Persze nem ojan fogatlan botskor vót akkor mint mostan, hanem piros mint az bazsarózsa, oszt ojan gyöngé kövér, mint a husvéti malatz. A templomba választottam én ki ütöt magamnak, mer ahogy végignéztem az jányokon, hát úgy kiviritott közülük mint pipacs a búzából. Hanem hogy röttentő szömérmétös vót, hát asse tuttam hogyan kezgyem vele az barátságot. De aztat is kieszeltem ő. m. a f. Mert hogy az konyhabéli vászontselédök is sanditoztak rám, hát etzer egy körtvéjt adott a zegyik, szappanybul vót ő. m. a f. az a körtvéj, de szakasztott ojan vót mint az körtvéj. No mondok ez jó lősz Bortsának.

Bébagyulázom a szappanyt egy szép sejöm papirosba, oszt elviszöm Bortsának.

A sógor így pitvarolt.

Gyerök koromba sokszor játszottam én szömbekötősdit Bortsával, de mán hogy ű is föl-pöndörödött, hát ojan vót ő. m. a f. mintha más jány vóna.

Hogy im sitét este vót mikor odamöntem, hát ő. m. a f. nem tündöklött sitétbe rajtam az kotsis ruha, oszt a zén bátorságomat is mögötte a fene ugy össze zavarottam, hogy mán lyobb szerettem vóna visszamönni.

De hogy mán nagyon belém állott az szerelöm tsak ott marattam. Neki dültem a zajtó félfának, pélpáztam, beszélgettem ő. m. a f. a zannyával.

Bortsa fejt akközben, oszt mikor behozta a sajtárt odasúgom neki, hogy mondok gyere ki egy szóra. Hát ki is gyütt a ház elejbe, oszt felcsipte a köténye sarkát, rám bazsalitott félszömmel.

- Hát mi köll?

- Hát mondok sömmi, tsak éppen elgyüttem hozzád.

Avval ő. m. a f. elfogyott a szavam hijába gondózkodtam, hogy mondok hogyan mit mongyak ő. m. a f. sömmi se jutott a zeszömbbe, tsak ott pélpáztam, pökedöztem mellette.

Mondok oszt végtére, szépön ragyog a tsellag.

- Szépön, aszondi.

Oszt mögen elhallgattunk, mert nem tuttam ő. m. a f. hogy mit beszéljék tovább.

- No mondok, nesze ezt neköd hoztam.

Avval odaadom neki az körtvéjt.

- Köszönöm aszondi.

Avval ű is adott neköm egy rúzsát.

- Hónap este mögen elgyüvök mondok.

- Lyó aszondi.

Avval ű béfutott, én mög ő. m. a f. hazaballagtam.

Ahogy ledülök a zistállóba, akkor lyut eszömbbe, hogy mondok tyű a zebattát nem mondtam neki, hogy szappany az a körtvéj. No mondok ha mög tanájja önni mögötte a fene a mi szerelmünket.

Mondok a kotsisnak Miháj bátsinak, hogy mondok Miháj bátsi alszik-e kend?

Alutt mán de a szavamra tsak mögszólamlott a sitétbe, hogy aszondi mi köll?

- Mondok vót-e kendnek szeretője mikor fijatal vót?

- Nem egy aszondi rá.

- Hát körtvéjt adott-e nekik?

- Adtam aszondi etzör.

- Mondok hát mit tött vele a jány?

- Mit tött vóna aszondi te tinó, hát mögötte.

No erre kivert az meleg.

- Miháj bátsi mondok.
- Hadd abba mán aszondi alunni akarok.
- Mondok még tsak öggyet.
- No aszondi morogva.
- Hát mondok, miféle körtvéj vót az?
- Sárga aszondi, oszt ha éppen tudni akarod, hát loptam az kertésztül.
- De mondok szappanybul való körtvéjt adott e kend jányinak?

Mögboszankodik erre oszt aszondi.

- Mingyán hozzád vágom ezt a vasvellát ha még egy szót szólasz, ögyön mög a lidértz.

De tsak nem aludtam én. Mind éjten át hallottam, hogyan ropogtati a ló az szénát, tsak forgo-
lóttam az dikón.

Itt mán mögzavarodik a szerelöm.

Vagy három napig feléje se néztem Bortsának, tsak a kisbojtártul kérdözgettem, hogy mondok mit tutz nem szidott-e engöm?

- Nem aszondi.

- Hát mondok arról nem szólt-e, hogy fája hasa?

- Nem aszondi.

No mondok, akkor talán nem ötte mög az körtvéjt.

Vót a bárónak akkor egy szép deres paripája, hóka a fejire, jó tántzos jószág ö. m. a f. mögért 500-áz pengőt, ha nem többet. Azon ültem én legörömostebb, mert jártatni költt kétször is napjába. Hát arra ruktattam aznap, oszt mondok ha möglátom Bortsát mögszólitom ö. m. a f. oszt majd kitudódik, hogy mögötte-e a szappanyt vagy nem ötte mög. Ha nem ötte mög, akkor tovább pitvallok, ö. m. a f. ha pedig mögötte akkor elugratom az paripámat.

Hát a répafödön tanáltam Bortsát.

- Aggyisten mondok rúzs szál az répába.

- Aggyisten, feleli barátságosan.

Hogy ojan szépen somojgot rám, hát mingyám tuttam hogy nem ötte mög a szappant.

Mötántoltattam a lovamat ö. m. a f. oszt mögen odaszóltam neki, hogy mondok:

- Hallod-é, mit tsináltál te avval a körtvéjjel a kit attam?

Elvörösödik Bortsa oszt aszondi, hát tuggya kend hogy ojan szép piros vót, bevitem a kis bárónak, mondok hogy ögye mög.

No mondok most mán tudom, hogy mér hajtottunk tennap az doktorér ö. m. a f.

Ettül fogva mögen eljártam Bortsáhon, oszt úgy belégyönyörködtem én ö. m. a f. hogy se étszakám se nappalom nem vót, hogy szünös-szüntelen rá ne gondótam vóna. Még mikor a lovat keféltem akkor is ojan vót neköm, mintha ütet kefélném. Midőn estve ott ültem ö. m. a f. a hodáj mögött, oszt ojanokat tsókoltam rajta, mint a pisztoj lövés. Monta is etzör a zapja, hogy aszondi hallod-é Pali mit taposolódol te az jányom körül?

- Má Sándor bátyám mondok ögy életöm ögy halálom, ö. m. a f. de ű lösz a feleségöm, vagy a fekete halál.

- Nono aszondi hát mögöggyezködtetök?

- Mög mondok a zutósó kapa földig.

Hát atták vóna is Bortsát szüvösen, de hogy a zuraságnak is mögakadt rajta a szöme, hát ö. m. a f. béröndölte belső jánynak.

Hát csavarta ez a zén orromat kögyetlenül alig is vártam a zestét, hogy szólhassak vele. Mindön este kiszökött mosogatás után oszt elmonta hogy hogyan gátsérkodik körülötte az báró. Etzör este aztán ki se gyütt ö. m. a f. tsak ahogy nap közbe möglátott, hát ojan lött, mint az tzékla.

- No mondok a keservit annak a gém lábu bárónak töszök valamit!

Mögvárom a zestét ülök a gyesznó ól előtt, várom Bortsát. Nem gyün, ö. m. a f.

- No mondok most mán jótzakát.

Avval bé a zistálóba, tarisznyába vetöm a gúnyámat, kulatsot a zódalamra, fokost a kezembe. Kivezetöm a derest ö. m. a f. ülök az hátára, adavágtatok a zuraság ablakáhon mögzörgetöm az fokossal.

- Ki az? aszondi a báró.

- Én vagyok mondok.

Hogy a szavamról rám ösmert, ö. m. a f. hát kinyitotta a zablakot.

- Hát aszondi mi baj Pali fijam?

- Sömmi, mondok, tsak azér gyüttem, hogy vüszem én is a derest.

Avval pélpára gyútottam ott a szöme előtt, oszt mögsarkantyúztam az paripát. Ugy el-
rukktattam onnat, ö. m. a f. mint az parantsolat.

Mire verratt a sógor?

Hogy ijen köservesre fordúlt a zéletöm, eltökélöttem ö. m. a f. hogy beállok betyárnak, akárkinek a bandájába, de beállok ö. m. a f.

Mögvárom mégis a hajnalt mondok, hogy ne mongyák, hogy tolvaj módon váltam mög a falumtól. Möghálok mondok itt a zerdőbe, oszt mögvárom, mig kergetnek, akkor aztán nagy az világ, se széli se hossza! ö. m. a f.

Mögbékóztam a derest a zerdő közepin, magam mög az avarba heveröttem. De sehogyan se tuttam lehúnni a szömömet ö. m. a f. tsak sóhajtoztam, hogy mondok lám mi lött belülem, ö. m. a f. erdő búdosója, világ szomoru árvája ö. m. a f.

Mögvárom a röggelt mondok, oszt ha a zsandárok nagyon abajgatnak, hát leütök öggyet az fokossal, vagy kettőt ö. m. a f. hapedig a báróval tanálkozok, hát akkor annak kommantok öggyet a fejire. Kiültem hát röggel a zút szélire oszt ott vártam ö. m. a f. hogy kit hoz elejbém a zördög?

Várok, várok ottannak. Hát se zsandár se báró ö. m. a f. én mög hogy mán előtte való nap se öttem haragomba, hát ö. m. a f. ojan éhös-ihos lettem, hogy ajig álltam a lábamon.

No, mondok, rosszul kezdődik az betyárélet, de most mán ha a tulajdon édös apám gyünne erre, annak is elvöszöm a pízit.

Hát úgy délidő után látom ám, hogy egy szoknya lebög a zúton. Ki löhet-e, mondok? Hát akkor látom, hogy Varga Katyi.

Két fazokat lógatott a kezibe, oszt danógatva gyött a zút szélin.

Mondok bár adná a jó Isten, hogy vóna valami az fazokába.

- Aggyisten Katyi, - mondok.

Hát majd leült ijettibe.

- Jaj aszondi, hát itt van kend?

- Ne kérdözd azt mondok, hanem mutisd azt a két fazokat lelköm, mert énnököm tennap óta nem vót kanál az markomba.

- Jaj, aszondi ha tuttam vóna, de amit a zapám hagyott is kinyalta az kutyánk.

Avval én is elpanaszkottam a soromat, hát úgy rét Katyi, mint a nyári záporesső. Akkor láttam ö. m. a f. hogy míjen jó szívvel van hozzám.

- No, aszondi, várjon mög itt kend legalább egy karaj kinyeret hozok a zútra.

Hát el is mönt, oszt nemcsak kinyeret hozott, hanem krumpli levest is, mög szalonnát.

Szöröntse, hogy akközbe nem ütöttem agyon sönkit, mer azóta mán én is ott fekünnék a Rúzs Sándor ágyán a zakasztófa alatt.

Mert hogy a levest elhozta, hát aszondi, hogy ha mán búdosásra atta kend magát, hát én is elkéséröm.

- Velem gyünnél-e mondok?

- Vele, aszondi, de a lovat kössük előbb vissza, hogy ne zargassanak bennünket.

Láttam, hogy nagyon hajlik hozzám hát neköm is kinyillott rá a szüvem. Möggondótam ő. m. a f. hogy ijen jó krumppli levest nem főznek neköm, ha betyár löszök. Odaattam hát neki a lovat, ű mög vissza kötötte éjjel a zistállóba.

Hát nem is kajtatott aztán a báró, hanem Katyit el köllött vönnöm ő. m. a f. mivel hogy hat hónapra rá nem vót akkora köténymadzag a faluba amijik körül érte vóna az dörökát.

De nem is bántam mög ő. m. a f. mivelhogy rëndös asszony lött belüle. Sokszor monták, hogy hogy tuttam ojan tsúnya jányt elvönni, de én most is tsak aszondom, hogy tsak a feje tsúnya annak, máskülönben szöbb asszony sints az faluba.

A püspök mög a tehén.

Én attul kezdve feléje se néztem Bortsának sem a bárónak ö. m. a f. Apám mögfélezte velem a kinyerit, hát mögélünk Katyival tsak épphogy tehén köllött vóna még a házhon.

Mondok Katyinak ne búsújj Katyi majd előröndeli azt is a lyó Isten valahonnat.

Abba a züdőbe hallottam osztán, hogy Bortsának is beföllegzött ö. m. a f. haza kütte az báró. Mögsajnálta Bortsát, hogy mondok mi lösz vele, se el nem vöszik, se bötsületi nem lösz több ezön a világon.

No, mondok, agyonütném az bárót, de fölakasztanak ö. m. a f. hát inkább nem ütöm agyon.

Oszt akkor vót, hogy a püspök a falunkba gyött bérálni.

Elizen hozzám a báró, hogy aszondi beszélni akar velem, hát lássuk mondok, hogy mi beszédi van velem?

Fölmönök hozzá hát nem is soká várakoztatott a tornátzon, kigyün oszt aszondi, nem tudom mér bolondultál mög Pali a mult esztendőbe, részög löhettél, hanem azér most vagy két napra köllenél neköm.

Hát a püspök miatt köllöttem ö. m. a f.

Ögyet gondótam, hogy mondok vagy a püspököt vütetik velem vagy a bárót ö. m. a f. ha a bárót vüszöm kifordítom az hintóbúl.

Hát mikor ránk következött a püspökgyövetel, felhúztam a parádés ruhát oszt közibe a négy lúnak, úgy mönt mint a sárkány. Mikor a Tisza hígyára érköztünk, maga hajtott a báró, hát nem töhettem sömmit, mondok bizony még kiszabadul az körmöm közül, ö. m. a f.

Hanem oszt visszafelé a zén kezembe vót a gyöplü, tsak az vót a baj, hogy a hintóba ült a püspök is. Mondok most mán nem töhetek rúla, noha sajnálom, de ott ül a huszár a bakon. Ha mán püspök, majd tsak kimenti a jó Isten vagy a huszárja.

Avval a hogy a hidra érünk öggyet rántok a zusterhögyesen, a rudasnak mög a vékonyába tsípök. A lovak öszve ugranak befördítik a hintót a vízbe. Hogy én is beléfordultam velek hát alig buktam a víz alá neki fogtam a zuszásnak. Mondok tsakhogy a kutya bárót beleveszejtöttem!

Hát a nagy kapdosásba érzöm ám, hogy a mentémbe kapaszkodik valaki.

Visszatekémentek hát a báró.

Mit tögyek vele? mondok. Tróbálom lerázni, nem löhet. Lebukok a víz alá, antul jobban ragaszkodik a mentémbe.

- Jaj! jaj! óbégat.

- Ne féjjön mondok mingyán kint löszünk, avval mögen lemerülök a vízbe, de tsak rajtam marad, végtére is hát ö. m. a f. a vízbe se maradhattam örökkön hát kivíttem a partra.

A püspököt is kihuzta a huszárja ö. m. a f. nem történt ögyéb szöröncsétlenség, tsak hogy a kocsí ruggya eltörött.

Vártam, hogy mögver a báró, de nem hogy mögvert vóna, hanem aszondi:

- No Pali mögmentetted a zéletömet, nem felejtöközök mög rúlad.

Avval kivötte a nagy bugyilárist, oszt kinyálazott belüle egy szép százás bankót ö. m. a f. de még e sömmi, hanem másnap odahajtatott a házunkhon, egy szép fejős vajtzör tehenet, izente, hogy azis a zenyim.

Hát az a 100-áz pöngő mög a vajtzör tehén evvót a zelege a zén gazdaságomnak.

Bortsa is lyól járt aztán később, mert Miháj vötte el. Vött nekik a báró egy házat a faluba, a gyerökit mög kitaníttatta papnak, most mán káplány ö. m. a f. de szakasztott ojan mint a báró. Éngöm mög májig is a legjobb embörinek tart a báró ö. m. a f. igaz, hogy most mán hogy Bortsa is mögvénült hogy még a feleségömnél is tsunyább, hát én se haragszok most mán rája ö. m. a f.

**Em mán itt nem a sógor szava, hanem a zenyim,
vagyis az ugligetbe szörzött tapasztalat.**

Tisztótt kösség lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok továbbá, hogy a zegyik magátúl járó kotsin azt láttuk, hogy aszondi Ugliget, mondok még azon a hejön nem lyártunk, azt is mög-tapasztajjuk, oszt mögírjuk a kösségnek mi mitsoda s többefféle.

Mögyön a villámos kotsi, sustorogva, mint mikor a masinát gyúttuk a ziskátula oldalán oszt szömbe velem leül egy kövér vénasszony, falastrom a zórán, hát ahogy mögláttuk az falastromot a sógor is maga elé sörtzent én is, oszt emmiatt nagy lármát támaszt a kanbakter, hogy aszondi nem tudnak kentők írást? oda fönt a tábla nagy bötükkel, hogy itt tilos a pökés?

- No mondok nem is pöktem én oda.

- De aszondi le se szabad ebatta!

- Mondok, ha le se szabad, hát tögyenek le is táblát.

Oszt hogy így letzáfoltam, hát neköm ítélte a zigazságot a zútazó gyüleközet.

- Mondok tudom én mi szabad mi nem, mert én bíró vagyok.

Avval elővöszöm úri módon az pélpát, oszt rágyútok, a sógor is szint azonképpen.

Mögen bérohan az kanbakter, oszt rám harsog, hogy aszondi tögyék el azt a pélpát, de rögvést.

- Mán mondok, ebbe nem parantsol az én pélpám ez, nem az úré.

- De aszondi itt nem szabad pélpázni, az is ki van írva. Nem láttya kend az táblát?

- Mondok nem azér ültem én be ide, hogy olvassak, hanem hogy utazzak. De különben se látom azon a táblán, hogy tilos a pélpázás.

- Hát aszondi a dohányzás nem pélpázás?

- No mondok hát akkor szakaggyon le az tengője, ha se pélpázni se pökni nem szabad, hát akkor mi szabad?

Hogy az pélpámat kivertem, ulyra tsak beléfogtam az két agyaramba aszondi az kanbakter.

- Tögye el kend, de rögvést.

- Nem szivom mondok.

- De pélpázik kend aszondi.

- Mondok az tsizmán is ralytam van mégse lyárok vele, mondok.

- Itt én vagyok a bíró aszondi, nem kend.

- No mondok rögvést állítsa mög az kotsiját mer még mielőtt leszálok úgy tanálom képon érdeköltni, hogy eccörre mögérközik az végállomáshoz.

- Várjon aszondi, majd a mögállónál löszállhat.

- Mondok ihol a bilétája is aggya vissza nekünk ami visszalyár.

- Aszondi nem lyár vissza sömmi.

Hát ojan akasztófára való vót, hogy nem adott vissza egy garast se, de tsak kerüjjön a zén falumba majd bétsöngetek én neki istenössen.

Mondok a sógornak szájjunk le üjjünk másik kotsiba, akibe pélpázhatunk is, pökhetség is kedvünkre.

Hát gyön a másik kotsi, beleülünk, aszondi a kanbakter tögyék el az pélpát, az is csak ojan veszeködő vót.

- Hova? aszondi asztán.

- Van mán bilétánk mondok, kétször nem fizetünk.

- Aszondi az nem lyó.

- Nem lyó? Mingyán gondoltam arrul a lókötő pofájú kanbakterrel, hogy mögtsal bennünket. De mondok hátha a magáé se igazi?

Veszeködött velünk, de én se engettem a zigasságbul. A kotsihalytó is a zú partyán vót, mert lám olyat rántott a kotsin, hogy hanyat estem benne egy kisasszonyra.

- No mondok hát leszálok, de mög ne lássak öggyet maguk közül a zén falumba.

Oszt gyalog haladoztunk tovább az vasut mellett. Hát ahogy kiérünk az városbul látunk ám egy högyet, oszt láttuk, hogy kis gőzös hogyan kepesztet rá fölfelé.

- No mondok mögöregöttem, mögvénhöttem, de ijen tsudát még nem láttam!

Kérdöm osztán egy úrtól hogy mitsoda högy az, hát aszondi hogy az a Sováb högy.

- Todom mán, mondok, azon laknak az sovábok, hallottam mán hirüket.

Mondok oszt a sógornak gyerünk tapasztajjuk mög ezt a högyre mászó vasutat. Hát odaállunk a fizető ablakhoz, oszt mondok mennyiér visznek föl bennünket is a högyre?

- Aszondi harmintz karajtzár.

- Kettőnkér mongya-e vagy felyenkint?

- Aszondi felyenkint.

- No mondok istentelen dörágaság ezér a kis utazásér.

Aszondi a sógor háglyuk mög inkább gyalog ö. m. a f. ezt a kis utat.

- Magam is aszondom mondok, inkább mögigyuk azt a 60-tvan karajtzárt.

Hát mögindultunk a magunk lábán a möre a vasút vezetött, oszt akkor láttuk, hogy mijen a sinye annak a vasutnak, tsupa juk.

- Mire való löhet ez? mondok, nem löhet ögyéb tsak az hogy ebbe raki a bakter a tsizmájának a sarkát mikor sikos időbe mögyön fölfelé. No okos találmány ijen köllene a mi szőlő-högyünkre is.

Akközben hajjuk hogy mögen kepesztet föfelé a gőzös, láttuk, hogy ojan a kereke mint a sarkantyú taraja, de fenemód dohogott föfelé.

Akkor ekkis vesződelöm is környéközött bennünket, ahogy ódalt álltunk, hát eltrüsszentötte magát az masina, oszt szömünk szánk teli lött, azt hittem sose kerülünk ki az nagy gözbül.

- Él-e kend? mondok, mikor az masina elzakatolt.

- Élök aszondi a sógor, ö. m. a f. Hát kend?

Mondok én is hálaistennek.

Avval leültünk egy fa alá oszt a csutorát jól mögköttyogtattuk az nagy ijedelömré.

Tovább így vót az Ugligetbe szörzött tapasztalat.

Ahogy ott nézdögéjjük osztán az sovábok faluját, láttuk ám, hogy ki van rá írva egy hejőn, hogy aszondi *az pék efiuság nyári tántzos vigadása, hangos versöny mög szavalat*, mondok sógor mi löhet az hangos versöny?

- Aszondi tuggya fene sógor mi löhet, hát valami.

- Mondok tapasztajjuk mög.

- Minek? aszondi, - láthati kend hogy péknek való multság e.

- Mondok én még sohse láttam péköt, hát az is mögtapasztalni való. Nem dörága.

Mert hogy szavamat ne felejtsem, hát az is oda vót biggyesztve a nyomtatás ajjára hogy aszondi: 20-sz karajtzár az belépő.

Leolvasom a 20-sz karajtzárt rézbe, a sógor is nagy kedvetlenül, oszt béülünk a többi közé, mert mind ült ottan, sok úr mög kisasszony, oszt némőjik kisasszonynak ojan rövid vót a ruhája főjürű, hogy a háta mesztelennye kilátszott. No mondok magamba mégis furtsa, hogy a zuri kisasszonyok nem viselnek ingöt.

De még jóformán le se ültünk, kidobban ám egy úr a deszkás kis szobaformába nagy borzasan, üstökösen oszt nagyot ordít, hogy aszondi:

- *Mit háborgattok? Takaroggyatok innet!*

Oszt ugyantsak merögeti ám rám a szömit.

- Lassabban mondok, tisztött úr, mögfizettük mink is a 20-sz karajtzárt bötsületösen.

Zúgi a többi, hogy aszondi hallgassak.

- Mér hallgatnék mondok tsak annyi a jussom, mint a többinek, ha mink nem is vagyunk pékők.

Odafönn a borzas mögen ordít, hogy aszondi:

- *Ostort fonok lángostort oszt mögkorbátsolom vele a világot!*

- De a kiralejzumát a zurnak mondok, éngöm ugyan nem korbátsol mög, azt szeretném látni, hogy merje.

Mög fog egy úr háturul, oszt aszondi:

- Üjjön le kend, mert nem kendnek beszél ő.

- Dehonnem mondok, látom én a szömirül, hogy ide kijabál.

- Aszondi ez az örült.

- Ha örült mondok vigyék az bolondokházába, énrám ne üvötözzön.

Kijabált a zörült oszt mindenfélit, de rá se hederitöttünk azután, beszélhetsz mondok tudom mán ki vagy.

Hanem oszt a végén mégis elhagyott a béketúrás. Mer lám aszondi a zörült, hogy puskaport ás belé a földbe, oszt fölveteti az világot.

- Tisztótt urak mondok, ammán mégis sok. Kötözzük mög ezt a bolondot, mert bizony még valami veszödelmeset tselekszik.

De mán akkor hült helye vót a zörültnek.

Danótak osztán mög muzsikáltak, pesti esen ki vékonyan ki vastagon, a végén kihirdeti egy ur, hogy aszondi kész a vatsora, hát hogy mindenki odaült, mondok sógor itt vacsorát is kapunk az 20-sz karajtzárért, hát elővettem az tsillagos bitskámát oszt mondok a nótázás mög a muzsika legföljebb ha egy garast ér, a többi 18-ótz krajtzárt leöszöm.

Hát tsak elmeredök ijettömbe mikor látom, hogy szömbe velem telepödik a zörült. Mán akkor mög is vót fészülve, de azér rögtönöst mögösmertük.

- Hajja a zúr mondok, hát még szabadon lyár?

- Aszondi kéröm, kéröm.

- Mondok elmönnyön innen! mert isten engöm mögvédelmezöm magamat!

- Aszondi mi balyom van üvele?

Odaszól a másik úr is, hogy aszondi mi balyom vele?

- Hát mondok mutassa a zsebit.

- Aszondi minek?

- Mondok, hogy nintse benne puskapor.

Oszt, hogy nem akarta mutatni, hát mondok a zis bolond, aki evvel egy földél alatt marad.

Avval zsebre töttem az bitsakomat, oszt elkövetköztünk onnat a sógorral. Máig is ott a vatsorám, ha mög nem ötték.

Az nagy vizi veszödelemről szóló tapasztalat.

A vizi veszödelöm pedig úgy esött hogy mondok a sógornak tapasztajjuk mög az Margit szigettyit, aki ott van a Duna közepin. Mán akkor Kátsa is velünk vót, három napja keresött bennünket, mig véktére mögtanált. De hol a révész? Révész nem mutatkozott sehol, de két legény tsónakázott arra, tsak úgy ingbe kurtaszárú gatjába oszt kijáttunk nekik is aszondi a zegyik nohát tsak üjenek be kentök átvisszük.

- Mennyiér? mondok.

Aszondi ingyen barátságból, hát ögy vizi-fordulóra át is vittek bennünket az másik partra ingyen, de májig is kiver a verejték és rösztet bennem az lélök, úgy billögött a za hitvány kis tsónak.

Mondok egy úrnak, mi ház ez a szép nagy üvegös?

- Aszondi fördő.

- Fördő-e?

- Az aszondi.

- Minek-a? mondok mikor itt a Duna.

- Aszondi a Dunába nem szabad.

- Mér nem szabad mondok.

- Azér aszondi mer mög van tiltva.

- Mér van mögtiltva mondok.

- Azér aszondi mert a röndér mögtiltotta.

- Miféle röndér mondok.

- A vizi röndér aszondi.

- No most mán értöm mondok. Hát tapasztajjuk mög akkor azt a fördőt. Be is léptünk, de 40-ven karajtzár lött vóna fejenkint. Mán mondok ennyit nem adunk egy hitvány fördésér. Osztt hogy ott ránk estelödött, hát hol hájjunk?

Hájjunk a tsillagos ég alatt. Avval leheverötünk egy fa alá.

Hát úgy éjfél tájba érzöm ám, hogy valami hidegség jár alá. Mi löhet ez mondok. Tapéntom, hát viz. Fogom a botomat, ráhuzok vele Kátsára, hogy mondok te felejt köztél-e mög a zembörségrül. Aszondi a Kátsa hogy ütet a zisten akárhova tögye, de ü ártatlan. Aszondi Durbints viz van itt mindönfelé sógor ö. m. a f.

Fölkelünk, oszt tapisgálunk tzaplatunk a nagy sitétségbe mindönfelé hogy szárazra jussunk, de nem hogy szárazra jutottunk vóna, hanem még nagyobb vizbe lottsanttam bele még a tsizmám is mögtelt.

- No a kirelájzumát mondok, hát most értöm mán, hogy mér hoztak által ingyen a zurak. De nints is hamisabb férög a föld hátán a pesti úrnál!

Bizony egy fán verrattunk mög mint a madarak.

Levél az dignáziumrul.

Tisztótt Márton sógor! Lyó egészségöt és hasonló lyókat kívánok, továbbá hogy a Jantsi folyam az lepéendi oskolát végig kitanulta, mondok papot nevelők ebbül nagy szógabirót, töhetöm, hát nadrágot szabattam neki, oszt fölhoztam Budapestre mondok itt a sok úr között úgy kitanuli a zúri életöt, mintha sejöm paklany alatt születött vóna, hát röggel elvezettem az dignáziumba oszt ojan hejre tanáltam vezetni, a hol tsupa pap az tatár, mondok antul lyobb, még öspörös is löhet belüle, oszt mondok az főtatárnak, ihol ez a gyerök, bévöszik-e az diák oskolába?

- Hát aszondi hol a bizonyitvány?

Előkaparom a szüröm ujjából az bizonyitvány írást, hát aszondi ebbizony tsak afféle falusi oskola, tudé valamit?

- Honne tudna mondok, tud ez még gyeografiát is, mög a makfáhon is ért.

- Mi az a Makfa?

- Hát mondok ojan képes ábrázolat az nálunk a zoskolába a falon rajta van a tiszta duna, mög a sok város de úgy eligazodik közte a fiam mintha örökké rajta forgott vóna oda mutat ez a pátza högyive akármit kérdoznek, még a Mátrát is mögmutati.

- Aszondi a főtatár hát gyiákul tanitották-e valamit?

- Hát hogyne mondok úgy minyisztrál ez, hogy akármit mond az pap, mingyán ráfelel gyiákul.

- Aszondi a főtatár, hát eltudod mondani az Kanfitébort?

Avval tsak elkezdi a fiam karatyolni hogy aszondi mögáj pujka, mögáj pujka, mögáj naszömü pujka, szinte hizott a lelköm is belé.

Ölég aszondi a főtatár, látom lyól értöd.

Avval fölfogta a nagy kalamust, oszt bepörtzögtette a folyam nevét az nagy könyvbe.

- 18-tz forintot fizet kend aszondi.

- Tyű, mondok ez nagy pénz!

- Hát aszondi ennyi a kandij.

- De mondok ijjen hitvány kis gyermek, oszt falusi is.

- Aszondi itt nints alku.

- Hát mondok benne van-e osztán ebbe minden kötség? vagyis hát az könyv és másefféle.

- Nem aszondi itt könyvet nem árulunk.

- Hát mondok a tavaji könyveiből használhat-é valamit, tán a gyeografíás könyvet?

- Nem aszondi más köll itten.

- De mondok a kütáblát mög a küplajbászt tsak használhati talán?

- Nem, aszondi, nem használhati.

- No mondok mán akkor mögbotsásson de ha még a kütábláját se használhati, hát akkor bizony nem lyáratom dignáziumba.

A zigasság mög a köhögés.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hogy a vizáradás elmosott egy mesgyekövet, földet kellett mérni, hát összveszólítottam a zeskütteket.

Ebbül keletkezett osztán az igasságtétel, amejikből kitetszik, hogy én mijen igaz bíró vagyok.

Mert hogy röggel Durbints sógornak a tsizmája mögnyilatkozott, elmögyön a tsizmadiáhon oszt aszondi:

- Öttse össze ezt a tsizmat majsztram, de mingyán, mer délután ki köll mönnöm a fődekre.

Forgati Pali a tsizmat oszt aszondi:

- Dejszen több hiba is találkozik ezön a tsizmán. Ihol' e Durbints sógor ez a másik, huzza föl ezt kend addig, oszt mönnyön el benne a dógára.

Sok mindönféle rossz tsizma hevert nála. Ü se tanakodott ott sokat, tsak fölrántotta, amit Pali elejbe vetött, oszt délután kigyótt velünk falu dógára.

Ahogy a sógor letüzi a lántzot a föld végibe, ráakad a szöme Tsöngödi sógornak a tsizmájára.

- Sógor, aszondi a zirgalmadat mitsoda tsizma van a te lábadon?

- Mitsoda tsizma, feleli Tsöngödi, hát rossz tsizma aszondi, láthati kend.

- Látom ö. m. a f. de kinek a tsizmája?

- Tuggya fene, aszondi, neköm a tsizmagyia atta.

- No a ménkü lóduljon belé abba a tsizmagyiába, vesd le de üstöllést, mer abba a tsizmába nem járhatsz.

- Mé ne járhatnék aszondi.

- Azér aszondi a sógor, mer a zaz én tsizmám.

- De aszondi a zenyim nála van talpallani.

- Sömmi közöm vele ö. m. a f. Vesd le üstöllést a tsizmámat, mer a zén tsizmámba tsak én lyárhatok.

Ü nem veti aszondi, ítéljön benne a bíró sógor, hogy köteles-e levetni, mivelhogy ezt a tsizmat a tsizmagyia atta.

Hát mondok én azt itélöm, hogy a tsizma Durbints sógoré akárki atta a lábadra, nem taposod joggal. Vidd vissza ahonnan hoztad.

Hogy im ők ketten nem is a legjobban vannak, Tsöngödi sógor lerugi a tsizmat, oszt odaveti a fijának. Aszondi vidd el oszt hozd ki a zenyimet a kirelájzomat akár kész akár nem.

A fiu elnyargal a tsizmával, a sógor mög magába neveti, hogy Tsöngödi sógor meztélláb van köztünk.

Egyszer osztán Tsöngödi sógor is odapillant Durbints sógornak a lábára, oszt aszondi:

- No az én tsizmám mán itt van mégpedig a kend lábán. Aggya is ide kend üstöllést mer neköm a zöregapám se lyárt meztláb.

A sógor szömlélködik a tsizmán de hijába mink is láttuk, hogy tsakugyan Tsöngődjé a tsizma.

Hát aszondi a sógor, mi közöm benne kinek a tsizmája, ott vetöm én le ahol fölhumtam ő. m. a f.

- De aszondi Tsöngődi, ha le nem veti kend, én humom le az lábámul. Mer a zén tsizmámha sönki nem lyármhat.

Aszondi a sógor:

- Itéjje mög bíró sógor, mert ha levetöm a tsizmát, bizonyos hogy köhögök.

Hát mondok az ítélet az, hogy mán sógor nem töhetek rúla, előbbre való a zigasság de a köhögésnél is.

No ötte is a mérög a sógort.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró úr.

Durbints sógor nyavajája tzethalála és mögbötsülése.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá hogy minémü tsudák érhetik a zembört, nem is gondolná mert lám Durbints sógor is napok óta séllődik oszt még mondom néki, hogy mondok mér lógati kend úgy a fülét sógor, hát aszondi valami balyomat érzöm.

- No, mondok, akkor tsak gyerünk ki a pintzébe, mert lássa kend még neköm akarmi balyom vót, a bor mindig segítött rajtam.

- Ezön nem segít ö. m. a f.

- No elhiggye kend, hogy segít, a zannyukomnak is, hogy a zagyara fáj, valami derága orvos-ságot küldött neki az báróné, akkora kis üveg vót, mint a kis ujjam, oszt az vót rányomtatva, hogy aszondi *fog tsöppek*, széjjel nyíti a zannyuk a szályát, én mög rátsöpögtetem mind a mi a züvegbe vót, oszt nem hogy használt vóna, hanem még a lábát is rázta kénnyába.

Ne busujj mondok, hozok én néköd ojan fog tsöppeket a kitül bizonyosan möggyógyulsz, avval kifordulok a szőlőbe, oszt hozok egy tsutorával a vörösbül. Mögitattam vele felit, hát el is alutt tüle, azóta se fájlali a fogát.

Hát kimentünk az pintzébe. Mondok Kátsának bagozz tüzet, oszt hotzi azt a bögrét. A legjobb borombul tötöttem a bögrébe. Sógor, mondok ha ezt issza kend, hát se a feji nem zug, se a zódala nem lösz nehéz.

Hát nyeli, nyelögeti. Érzöm, aszondi, hogyan melegíti bévül a zuzámat.

Mink tsak hidegön ittuk Kátsával, a lyó füstölt szalonnára, oszt beszélgettünk a tavalyi kiállításról, de a sógor nem igen szólt belé, tsak ott kornyadozott a kis széken a tűz mellett a subába.

Hát etzör tsak lefordul, mint a lisztös zsák.

- Ejha, mondok, hát ijen hamar mögártott?

Fölemellyük, de tsak lógott az feje, mint a lopótök.

- Mi baja löhet? mondok.

- Elhótt ez aszondi Kátsa mint a zasszonyok szoktak.

Lotsoltuk aztán hideg borral, de nem élett föl. No mögijettem.

- Sógor, mondok, Durbints sógor, tsak nem hót tán mög kend?

De erre se felelt, hijába ráztam.

- Kátsa mondok vödd elő azt a lyó gyió pájinkát a sarokbul, ha még attul se ébred mög, akkor igazán mög van halva.

Töttök oszt a szájába, hát belemönt, de tsak nem ébrett föl tüle hijába ráztuk, forgattuk a sógort, hijába kiáltottam a filibe, sógor, Durbints sógor, ég a ház!

Még tsak a szömit se nyitotta rá.

Hej mögvótunk mi szöppenve a Kátsával, mög is könyveztük, hogy lám ki gondóta vóna. A zuraságnak éppen fát hordtak az erdőbül arrafelé, hát föl téttem a sógort egy szekérre, oszt haza vittük.

A lúdoktor éppen a kösség házán vót.

- Gyöjjön az úr mondok Durbintsékhn ott is vóna beteg, ha ugyan mög nem hótt, de sehogyan se hihetöm, hogy möghótt.

Gyön oszt nézi.

- Bizony aszondi möghótt e.

- Hát mondok mitül hótt vóna mög? Bortul sohse hótt még mög embör, még inkább mögelevenödött.

Aszondi mán vagy hogy a nyavalyája ölte mög, vagy hogy a guta, de mindönképpen mög van halva.

Kiterítik a sógort, el is tsöndítik. No, nagy hire száll a faluba, mindönki sajnálta, de magam is úgy mög szomorottam, hogy nem öttem de mégtsak nem is ittam ögyre tsak azon bánkóttam, hogy hogyan vájjak én mög Durbints sógortul, mikor ű soha mög nem válhatott én tülem.

Fölöltöztették a sógort a legszöbbik ruhájába, Balog sógor mögborotválta, úgy tötték a nyújtó padra, én mög elizentem a harangozóhon, hogy úgy huzza neki, mintha néköm huzná, hát ojan szomorúvan is hangoztatta a harangokat, hogy azóta se szóltak ojan szomorúvan. Mondom oszt a zasszonynak, hogy a kántorhon mék a butszutztató erányába, aszondi rá nagy siránkozással, hogy tsak a legszöbbet néki akármennyibe kerül is.

- Hát mondok nem kerül az sömmibe, mer éppen azér mék a kántorhon, hogy magam faragom mög az bucsuzztató versöt.

Oszt hogy mán ebbe a mestörségbe nem löhettem el bor nélkül, hát mögtöttetem az kulatsomat, oszt bészarkóztam az kösség házába, a kisbirót pedig odaállítottam a zajtóba, oszt mondok be ne eressz sönkit, ha úr gyön azt se. Hát nekikészülödök az butszutztató írásnak, tudom mondok, hogy ennél köservesebb munkám sose vót de szívesen cselekszöm, az én leglyobb barátomnak.

Hát legelöször is rágyútok, de még bele se mártom a pennámat az kalamárisba, mán is mög erednek az könyveim.

Hideg is borzongat, kiszólok Kátsának, hogy mondok fütsél be Kátsa ekkitsit, hát befütött oszt ahogy ott guborog a kájha előtt, aszondom neki:

- Hej Kátsa, Kátsa bizony nagy bú ért bennünket.

Kátsa is elkámpitsorodik, hogy aszondi, bizonyisten lyobban sajnálom, mintha hizó gyesznóm döglött vóna mög.

- Mit gondósz, mondok, hol lyár most a sógor lölke?

- Hol lyárna aszondi, hát a mönyországba.

- Magam is ezt gondolom mondok. Mán én tsak ott tanákozok majd vele.

- Én is, aszondi nagy sirva, én is.

- Te is? Mán mondok te aligha.

- Mér? aszondi, zsidó mög tzigány mindön országba van, úgy hallottam.

- Mán mondok abba a zegybe alig. Mer én mán három mönyország képit láttam, a legnagyobbat te is láttad a zegrít, de tzigánt nem láthattál te ott, se zsidót, se tzigánt.

- De aszondi szürös embört se láttunk ott.

- Hát mondok ez is igaz, de az tsak azér löhetett, mer a szürösek valahol hátul vannak.

- No aszondi hát a tzigányok mög még azok mögött vannak, hol vónának másutt?
- Hát mondok löhet, ámbátor sehogy el nem képzelhetöm, hogy ártatlany tzigány is vóna a világon. Te is sokat vétköztél.
- Nem nagyon sokat biró uram.
- Bizony sok lopás terheli a te lelködöt.
- Dehogy terheli, biró uram, hát loptam-e valaha biró uramtul valamit? Mán tsak ezér is mögbotsáthati a többbit a jó Isten.
- Hát mondok ez is igaz.

Avval möghuztam a kulatsot, oszt irtam az butszutatót, amint alább következik:

*Bútszutató
Durbints Pál esküdt sógor halálára.
Nintsen szomorúbb fa a fűzfánál
Nintsen szomorúbb sor az halálnál
Szomorúbb az eltörött korsónál
Sömmi se szomorúbb az koporsónál.*

- Lyól van-e Kátsa?
- Nagyot ritt rája a Kátsa.
- Jaj de el van tanálva, jaj Istenem.

Irtam tovább:

*Durbints Pál vót nevem amig éltem
Hogy így érök véget sohse véltem
Elhagyom a falut, jószágomat,
Ujan séndölyözött szép házamat,*

- Lyól van-e Kátsa?
- Tsak a két hizsó hiányzik mög a felesége.
- A hizóval mán nem gondol a lélök, mer odafön nem él mán az magyar szalonnával.
- A tzigánnak se adnak?
- Hallgass mán mondok, mer bolondokat beszélsz.

Irtam tovább:

*Varga Katyi, édös feleségöm
Mindég féltöttem a zegességöm
Nintsen mán énnököm semmi egésségöm
Az isten álgyon mög feleségöm.*

- Lyól van-e Kátsa?
- Nagyon el van tanálva biró uram. Hogy is löhetne egésségi ha nintsen szalonna.
- Hallgas, mer bolondokat beszélsz.

Irtam tovább:

*Kedves Katyi ángyom, ne réjjon kend
A másvilágon majd mög tanál kend
Amivel tartozok majd oda fönn
Kigyelmednek bőven mögfizetöm.*

- Kétszáz pöngővel tartozik neki mondok.

A Kátsa a felyit rázi:

- Én is sivesen fizsetnék a másvilágon aszondi, ha neköm is anna a za zasszony.

- Hallgass, mondok, most én következők:

*Göre Gábor biró sógor uram
Kigyelmeddel neköm vót sok útam
De ahol ragyognak a zégi tsillagok
A mönnybéli úton tsak magam ballagok.*

- No köserves löhet neki aszondi a Kátsa, hogy egymagába ballag. Dehát éngöm nem versel-e bele biró uram, nem möhet úgy el innet Durbints gazda, hogy tülem is elne butszuzék.

- Az igaz mondok de látod a kántor nem fujja el.

- Aszondi, ha nem fujja is tögyön bele biró uram, majd közsibe gondolom én.

Hát beleirtam, hogy mondok:

*Az Isten álgyon mög lyó tzigányom
Egyik malatzomat rád testálom
Nagyon szerettem az muzsikádat
Néköm mán angyalok muzsikálnak.*

Ríva fakadt Kátsa, hogy aszondi jaj tsak bár tsak egyik is igazs vóna a kettő közsül a versbe.

- Hát mondok mi tetszik legjobban neköd ebbe a butszuztatóba.

- Hát aszondi a malats.

- No mondok, látszik, hogy vájogvetés a mesterségöd.

Fogom a butszuztatót oszt átvüszöm a kántorhon. De a kántor köti magát, hogy ü ezt el nem éneklí én is kötöm magamat, hogy ezt köll pedig.

Utóvégre abba ögyezködtünk mög, hogy a fele vers az üvé lesz, a fele a zenyim, hát mondok így se bánom mivelhogy a szomorú éneklés nem a zén mesterségöm. Délután osztán mög-érközött a doktor is, oszt aszondi mögvizsgálom Durbintsot, mert nem löhetetlen, hogy fő köll bontani, mondok ne tögye azt doktor ur, mert ahogy én üsmertem életibe, hát ű is tsak aszondaná most ha szólhatna, hogy nem szeretné ha főbontanák, hát nem is bántotta a doktor, tsak mögfirkálta a bizonyétványt, hogy el fődelhető.

Levél az község emlékezetiről.

Hogy im Durbints sógor a zanyaföd erányába igazodott mondok az zeskütteknek, méltó vóna ha az kösség illő emléket állitana az sógornak. Merhát aki egy tejjes életöt eltötött az kösség szolgálatába mögérdömlí.

Én úgy véleködök a zilló emlékrül, vállalja az kösség Durbints sógor körösztit salyát ládjából. Oszť hogy még a duzzadt mályu embör se akaszthassa belé a kerékkötölyit, hát itt is aszondom takarékoskoggyunk. Vagyis: ne tsináltassunk először fakörösztöt aztán meg kűkörösztöt, hanem rögvest kűkörösztöt, merhogy Lepéndön faköröszt nélkül is mindönki tuggya hun piheni a sógor a zörök világosságot, aki mög idegöny oszt nem tunná, hát ott a tsősz, mögmutati, arra való.

Hogy a szómat mindönki hejösölte mondok a sógor külevelit mögirom szöméjösen, amint-hogy az butszutatót is mögirtam, a küfaragóval is mögalkuszok szeméjösen, merhogy a küfaragó a ziráshoz szablya az követ vagyis az kű írás nélkül nem készülhet de mög az kösség ládjája nélkül se, appedig a zén dógom.

Mög is szerkösztöttem a zirást gyönyörüséges rövidedön, a Mártony sógornak is mögirtam az Durbints sógor halálát kiszörkessze, hagy szomorkoggyanak az Pesti rokonyok is ha tanálkozna ott még földi ember a zű falamiájából. Még délelött bekotsiztam a városba, a küfaragóval mögalkuttam ippeg tanáltam nála egy alkalmas követ az kalapom karimályáig érőt mondok ez dörék kü, illik az kösséghez. Estefelé mán mög is hozták a követ, mondok a kőmestörnek, lássuk az kűtollat miképpen sörcögtetött a zarany téntával.

Hát az kő fősejin ott ragyogott az zírásom gyönyörüséges aranybötükvel, hogy aszongya.

†
DURBINTS PÁL
esküdt

a zörök föltámadás
fényösködjék neki

No ezt jól eltanálta mondok.

Igy mögdicsértem. Nézöm a küvet dörékon alul tsak olvasom, hogy aszongya

*állította
Lepénd kösség*

az salyát ládjából merhogy a főszolgabíró az kutyákat úgy kiirtatta, hogy tsak a zadója maratt, mondok lyót tött vele a sógor emléközetinek mer miként Kirisztus urunk az pusztában löt feleségit sóbálványnya változtatta, akként a zebadót kűvé változtattam Durbints sógor tisztöletire, kit is a zisten békességben nyugosztajjon mindközönségösen mejhöz hasolló lyókat kívánok

*Göre Gábor
bíró úr.*

Hát maj hanyatt vágóttam, hogy óvastam, mondok hü a terömtésit hun a zírás?

Mutati.

- Hiba van mondok.
- Mitsoda aszondi.
- Mondok e za zírás nem kendnek iródott.
- Hát kinek aszondi.
- Mondok a Mártony sógornak.
- Aszondi, hogy ü aszt honnan tuggya.
- Mondok az igaz mondok, dehát az zérelöm sömmi.
- Sömmi aszondi, mer ő bötüt ir nem értelmet.

No kiveret az harmatos verejték. Mi lösz ebbül, ha a főszolgabíró megláti az küvet, akit a sógor végső porainak szántunk.

Mögájjunk mondok. Hagy gondukodok.

No mondok mán itt nints más igazítás az küvet mélyebbre bocsáttátok, dörékon alul senki mög ne szemlélhesse, ha mög a főszolgabíró is el gyünne a zutósó tisztösségre ű se láti a zírást mer maly gondom lösz rá hogy az követ későbbben temessük a sógornál.

Az temetés mög így vót.

No gyönyörű nagy paradás temetést röndöztünk, a sok tzirkomdederom, a sok orémusz, rét ottan még a kutya is, de hogy im vütték az koporsót, oszt elejtötték az temető kapujába, úgy mögzakkant a koporsó, hogy a teteje is löesött, hát Durbints sógor főnyiti ám a szömit, oszt aszondi nagy nyögdétsölve.

- Hun vagyunk sógor?

De biz én is úgy mögilyedtem, hogy tsak elsijtettem a többi után, mivelhogy sohase beszéltem én még hótt embörrel.

A sógor maga hozta osztán haza a botomat mög a kalapomat, oszt ahogy béül a kösség szobába aszondi néköm:

- Ne huzóggýék el kend, se ne röszkessön, mer tudom, hogy álom ez, mivelhogy mind a ketten a pintzébe vagyunk az meleg bor mellett.

- De mondok ne szójjon kend kettőt se, mivelhogy mög van kend halva.

Még a fogam is vatzogott.

- Nem vagyok mög halva, aszondi a sógor, tsak álmodunk.

- De mondok, beszélhet kend, mert én a bizonyítványt is láttam, hogy kend mög van halva.

- De aszondi bolond az álom.

- Mondok ott a kulatsom a zablak párkányán. Ha nints möghalva kend, hát igýék ha mer, akkor elhiszöm, hogy nintsen möghalva.

Mán akkor bábátorkodtak többen is az kösségházába, oszt aszondi a doktor:

- Feküggýék ágyba, mer baj lösz.

- Hát mondok doktor ur hogyan löhet ez, hogy möghalt oszt visszatért elevenön?

- Aszondi a doktor, ugy hogy tzethalott vót a zembör.

A sógort ágyba töttük, oszt a bába mögkente tetőtül talpig sós pájinkával. Hát ennél különösebb valami sohase történt az sógorral.

Aszondi osztán a doktor:

- Fürdőbe köll vünni ezt a zembört Parádra, mihejöst föl tud kelni az ágybul, különben osztán igazán möghal.

Hogy im Parádra érköztünk aszondi az igazitó, hogy aszondi addig ne is beszéljünk a szállásul, mig a zorvosnál nem vótak kentök mer az szabi mög mennyi ideig köll itt maradnijok.

Hát elmöntünk az doktorhon.

De sokan ültek ott leginkább úri asszonyok.

Mink bizony kint pélpáztunk addig, hogy mondok a zinasnak, szójjon ki majd ha ránk kerülhet a sor.

Aszondi a sógor tsak mönnyön be kend maga, mivelhogy kend okosabb embör, oszt mutassa elő a bizonyítványt, mivelhogy ez ugy is hivatalos ügy.

Avval leül az tornáztón én mög békotzogtatok.

Aszondi a doktor honnan gyün kend?

- Lepéndrül mondok.

- No aszondi nyutsa ki az nyelvit.

- Minek? - mondok.

- Ne beszéljen aszondi, nyutsa ki az nyelvit.

Nyutom az nyelvet, nézi, tsováli az fejit oszt aszondi:

- Vetközzön le.

- Minek? - mondok.

- Aszondi ne okoskoggyon kend tsak vetközzön le.

- Mondok mér vetközzek én le?

- Aszondi mer muszáj.

De röttentő mérgessen.

Levetközők neki, oszt össze-vissza forgat. Rátöszí a fülit az mezteleny hátamra, tapogati az hasamat. Oszt aszondi ki vót az a marha aki ide kütte kendöt?

- Mondok a sógor kért mög, hogy mivel ez hivatalos ügy. Ihol a tsizmám szárába a zírás.

- Miféle irás?

- Hát a doktorunknak a zírása. Ő küdött ide a sógorral.

- Aszondi hát minek kütte kendöt?

- Azér mondok, mivelhogy a sógor nem tud eligazodni nálam nélkül.

- Aszondi talán a sógora beteg?

- Persze, hogy az mondok.

- Hát aszondi minek vizsgáltati kend velem magát?

- Mondok ha muszáj.

- Aszondi muszáj a fenét.

- No, mondok, ezt előbb is kilöhetött vóna mondani.

De röttentő mérögtarisznya vót az a doktor, nem löhetött vele okosan beszélni.

Mögókumálta a sógort, is oszt aszondi félórát fürdik kend mindönnap három hétig érti-e?

Avval tzedulát is ad az doktor, hogy aszongyi 21-gy fördő az fürdősináló asszonynak köll ezt mög mutatni.

Visszaballagtunk az igazítóhon, hát aszondi 1-gy forint a szoba mindönnapra, ha tsak egy ágy van benne, 1-gy forint 50-ven, ha kettő.

- No mondok ez istentelen dörága.

Aszondi három hétre 21-gy forint ez a legótsóbb.

Mondok ennyi pizér én esztendőre is adok az urnak szobát, akár egy egész házat minálunk Lepéndön.

Oszt lám még ű mérgekődött, hogy aszondi mit gondol kend mitsoda fürdő ez, nem hallotta-e hogy gerófi fürdő, a Károli gerófé.

- Hát mondok annak lehet hogy nem dörága, de mink nem vagyunk gerófok.

Möggkérdozzük aztán hol a fürdő? hát 60-van krajtzár egy fürdés.

Mondok nem akadna-e valami parasztnak való ótsóbb fürdő is itten?

Aszondi nintsen.

Ereszti a zasszony a vizet, hát mögtsap a szaga. Mondok a sógornak:

- Nem éröz kend valami szagot?

- Dehonnem aszondi, valami áptojás szag ez ő. m. a f.

Mondok a zasszonynak tán a viznek van ijen szaga?

Aszondi annak.

- No mondok ez mán istentelenség, hogy ijen sokat fizettetnek oszt mégis ijen bűdös vizet adnak.

Aszondi a zasszony nints itten másféle a geróf is ezt issza.

- No mondok hát mán akkor inkább vagyok Lependön bíró, mintsem hogy itt geróf.

Pipára gyútok oszt hogy ekkis lyószagot terjöggessek magam köré, a sógor mög nagybúsan belékutyorodik a vizes kádba, befogi a zorrát.

Aszondi nékőm:

- Mennyi 21-tzör 60-an?

- Nagyon sok mondok.

Aszondi hát mennyi?

- Bab nélkül mondok ezt ugyan mög nem mondhatom, csak annyit, hogy röttentő sok.

- No aszondi hát annyit fizetők én ezér a záporodott vizér ő. m. a f. mög a szállás mindenap 1-gy forint azis 21-gy forint.

- Bizony mondok egy tehenet elfürdik itt kend borjastúl, akár üsző, akár bika.

- Hát aszondi kend sógor okos embör segitsön kend rajtam, ha lehet.

Mondok magam is ezön gondózkodok.

Pélpázok, gondózkodok, a sógor sóhajtozik, hogy aszondi ennél köservesebb gyógyulása még a biblijába se vót sönkinek.

Gondózkodok, oszt mondok végtére:

- Ne busujjék kend sógor segithetünk magunkon.

- Hogyan?

- Hát mondok 21-gy félóra az 10-iz egész óra igaze, mög a félóra ráadásul, fene abba a doktorba, üjje le kend azt a 10-iz órát egy húzamba.

Megörvend a sógor:

- No aszondi le is ülöm hálistennek.

De még két óra hosszáig se ült a sógor dörömböznek ám a zajtón.

- Ki az, mondok.

Aszondi a zasszony gyűjjenek mán ki.

- Minek? mondok.

- Mer lejárt a zóra aszondi.

- Ha lejárt huzza föl.

- A züdő lyárt le aszondi gyűjjenek ki most mán.

- Elmönnyön innét, mondok, mögattuk zárát.

De mögen tsak zörget.

- Ne kotkodátsoljon itt mondok mer ugyis hilyába. Mögattuk a zárát bötsületösen.

Oszt hogy a sógor mán két óra mulván nem birta az vizet hát aszondi nagypanaszosan mikor orvadászásér ültem legénykoromba, az a tiz nap nem vót ojan nehéz ő. m. a f. mint ez a tiz óra.

- Hát mondok segítők sógor szivesen.

Mingyárt neki is vetköztem oszt én ültem bé helyötte a kádba.

Dörömböztek osztán sokat a zajtón de hijába, mondok beszélhetsz nimöt. Kiültük a tizenegy órát váltakozva bötsületösen, de ojan is vót az бүр rajtunk, mintha ótott mészbe ültünk vóna.

Nagyot aluttunk rája, oszt kifizettük az egy pengő forintot. Avval hazagyöttünk.

Hát azóta ojan egészségös is a sógor mint a hónapos bornyú tavaszal, használt a viz, ha derága vót is, de legalább használt.

Mejhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró úr.

Levél a tzigányokról.

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok továbbá olvastuk az kaszinyóba, hogy a kódorgó tzigányokról tanátskoztak a zországházán.

Ki így beszélt, ki úgy beszélt, de csak nem a nyelit fogta egy se a zügynek, mert mondok a kódorgó tzigányok állapotját hogyan ítélhesse mög az aki nem kódorgó tzigány.

Kivül ült Kátsa a küszöbön ott szokott várni míg a zulyságnak végire nem érők.

- Hijják be mondok egy szóra.

Eloivasom neki a tzikköjt, oszt mondok mit szólsz te erre?

Aszondi bibastok azsok az urak. Lám a madárfészket törvénynyel őrzik, ők maguk meg a szegény tzigány gyereket mégis el akarják szödni a zanyuktul, hát igazság ez? bíró uram.

Hát mondok, ha te vónál a tzigán minisztor hogyan röndöznéd el a tzigány ügyet hogy ne kódorogjanak?

- Hát legelőször is aszondi jól laknék malatz petsönyével, aztán tsináltatnék magamnak új ruhát piros bársonybul, akkora ezüst gombot rá, mint a zöklöm.

- Ne magadrul beszéjj mán mondok, hanem a tzigányokrul.

- Hát aszondi legelőször is minden faluba osztanék egy-két tzigányt, adatnék nekik házat, viselt ruhát, meg egy fistelt gyisznót, nagy sép fistelt gyisznót.

- Mondok, lám te tzigány vagy, mégse tudnád elröndözni, mert a tzigány csak addig maradna, míg a gyesznó el nem fogy, akkor oszt megszökne.

- Dehogy sekne dehogy sekne ha adatnék nekik egy másik fistelt gyisznót.

- De mondok ördög bujjék a hasatokba, nem értök tik annyit.

Magamba tünöttem osztán, hogy mondok van valami igaz a tzigány szavába, mert lám a mi tzigányunk mér nem kódorog? Azér nem kódorog, mert van egy kis putrija, oszt télön muzsikál, nyáron vájogot vet, az ispány urnál bagót kap mög ruhát, a pelébános urnál tzibarvéget, énnálam levelet hord, a falu neki aggya a gyesznó sörtét, akibül a felesége meszelőt köt, ne nyútsam mindig tsöppen neki valami hun innen, hun onnan, mindenünnen, mög is tóggya valamicskét, mer hát hilyába, arra mán rá lyár a keze.

Hát abbul a tekintetbül van a szavának veleje, hogy széjjel köll osztani a tzigány népet. Tsak az a fő, hogy lovát kotsiját eladassuk, a zárát mög tögye a bíró a kösség ládájába, oszt tsak apránként adogassa ki neki nagy könyörgésre, de legalább is két esztendejig.

Addiglan bele melegszik a tzigány a putrijába, oszt mög ösmerködik a faluval, kap is, lop is, keres is, valahogy mög segíti azt is a jó Isten. Mög hát kártyavető asszony ugyis köll mindön faluba.

Levél a Szent Gellér högyről mög a gyesznó torrul.

Tisztótt kösség!

Lyó egészségöt és hasolló lyókat kívánok, továbbá azt irhatom, hogy most mán a Szengöllér högye mögen az magyaroké, vissza atta a kiráj, de a sok urnak majd hogy széjjel nem dül az feje, hogy mit tögyön vele, oszt mán azt is olvastam, hogy szoborház lögyön ottan, mög azt is, hogy tsillagvizsgáló ház. No mondok látszik hogy az budapesti embör nem mezeji embör mer ha mezeji embör vóna, mingyán möglátná hogy azt a högyet a jó Isten is szőlőhögynek teremtötte. A tetejibe mög pintze való. Többet ér az mindönnél, mivelhogy a lyó bor orvosság is mög aztán hát nem akkor láttuk-e legragyogóbban még a zégi tsillagokat is mikor kilépünk az pintzébül?

Ezt pedig én nem ugy kébzelődésképpen beszélöm, mint a városi urak a maguk gondolattyát, hanem a sógorral mögtapasztaltuk a högyet, mert hogy a sógor mögen betegös, három hetet szabott rá a zorvos hogy föröggyön a sáros fördőbe, de nem egy huzomba, hanem apródonként, hát szállást vöttünk a szent Gellér högye ódalába a fölügyelő urnál a ki az kaput nyitogati.

Hogy oszt hidegre fordult a züdő aszondom a sógornak hej ha otthon vónánk, mög ölhetnének most a zelső gyesznót. Aszondi a sógor, hogy aszondi:

- Bezony sógor többet is érne egy lyó tányér kóbász minden fördőnél ö. m. a f.

Aszondi a ház gondozó ur hát vögyünk közösen egy kis gyesznót, lássuk el magunkat önnivalóval, hát vöttünk egy jó kis gömböjü ártányt közösen a gondozó úrral, ű adott 10-z forintot, én 5-öt a sógor is 5-öt, mivelhogy a fölügyelő ur hatodmagával van.

No tsaknem veszeködés kelt belüle, mivelhogy a felügyelő ur forrázni akarta, mondok én abba bele nem öggyesülök, mert möte áll az Szent Gellért högye mindig pörköte az magyar.

Hát még sötéttel fölkeltünk, de mondok hol pörköjjük mög a gyesznót, aszondi a sógor a högy ódalába hát odahajtottuk. A fölügyelő ur hozta tajigán a két szalmazsákot hogy aszondi ennek a szalmának ugyis leglyobb ha mögég, mert mán ügön mozog.

Ahogy lyavába pörköjjük az gyesznót, hát fere verik ám az harangot, oszt hallatszik a nagy sok trombita szózat.

- Ég valahol mondok, de hogy nagy falu ez a Budapest, még tsak a vörösségit se látni.

Etzör tsak odarobog a sok tüzojtó katona oszt kajabálnak terömtöttéznek, neki állitik a vizipuskát a gyesznónknak oszt ugy lefrötsögtetik, hogy még rulunk is tsurog a viz. Hát akkor tuttuk mög, hogy Budapestön tilos a gyesznópörkölés.

- Hej mondok nem hilyába zsidó város ez, még a tüzoltók se szenvedhetik a gyesznót.

De hogy mán akkor megpörköldött, nem hogy kárunk lött vóna, hanem még hasznunk kélt belöle mivelhogy utána nem köllött annyira mosni, lemosták az tüzojtó katonák.

Hát hazavittük az gyesznót oszt ojan fain foghagymás kóbászt kászolitottam belüle, hogy a ki tsak a házba lépett, mingyán mögmozdította a zórát, hogy aszondi de bűdös van itten!

Melyhez hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró úr.

Levél az tanító urnak haza.

- Tisztótt tanító ur, lyó egészségöt és hasolló jókat kívánok, továbbá ahogyan mögirta az földgojó dógát, én abba eljáram, noha sokat köllött keresni azt a könyves bótót a Zandrásí uttyán, de végtére is ráakattunk.

- Tisztótt ur mondok az kopasznak, egy földgolyóbis erányába jöttünk vóna mink, ha van.

- Honne vóna, - feleli az kopasz, oszt odahoznak vagy három kéköt, fakót.

- Más színü nintsen?

- Nints, aszondi.

- Azér mondok mert más színbe lyobban szerettem vóna.

Nézögetöm, hogy lyó-e, hát, nem lyó ez egyikse.

- Mér? aszondi.

- Azér mondok, mert ferde.

- Ferde? aszondi hát persze, hogy ferde. Ijen a föld állása.

- De mondok látom én, hogy kajlán áll ez mind a három.

- Hát aszondi a kapanyél nem így áll-e?

- Hát mondok az is igaz, de azér mégse lyó ez egyik se.

- Mér aszondi.

- Azér mondok, mer a kapanyél se lyó, ha mozog ralyta az kapa, eppedig mozog.

- Aszondi, hát nem hallotta kend sose, hogy forog az föld?

- Hallani hallottam, mondok de hinni biz én nem hittem gyerökkoromba se.

- Valóság pedig, aszondi, szömmivel láthati kend.

- Hát itt valóság mondok, látom hogy valóság ezön a kitsin.

- De aszondi a nagy is így forog.

Avval pörgeti a gojóbis.

- Mondok ha igaz vóna én is pörögnék, de én nem pörgök. Hát mondok, hogy ez a hitvány gojóbis?

- Három pöngő.

- Sokallom mondok, egy is ölég érte.

- Aszondi ez nem kalapos bót, ahol alkunni löhet. Finom munka ez, mindön ralyta van.

- Hát lyó mondok, ha mögmutati ralyta a zén házamat mög a szölömet mögvöszöm.

De nem tudta mögmutatni, még a falunkat se, hát mondok tisztótt úr, nem löhet éngöm ojan könnyen rászödni ahogy maguk vélik, avval otthattuk.

Oszt hogy errül az tökre emléköztünk, mondok a sógornak vögyünk inkább egy lyó sütni való tököt, az ótsóbb is mög is öhettyük, az aztán foroghat is bennünk vigan az borban.

Hát úgy is tseleköttünk, oszt hogy elvégeztük, errül eszkábáltam össze ezt a versös költeményt, hogy aszondi:

*Szögény embörnek
Szögény a sora:
Krumpli a zebéd
Tök a vatsora
Node:
Akármí van vatsorára
Tsak lögyön az tsutorába
Lyó idei bor
A zén kedves feleségöm
Virágos bokor!*

Hogy osztán a zutzán ballagunk, hát láttuk ám a nagy kájhákat a zútzán.

- Aszondi a sógor nézze mán kend, itt még a zutzát is fütik, ö. m. a f.

- De mondok főznek itt valamit, nézzük mög mi a?

Nézzük hát ránk ordít egy embör, hogy aszondi ne lépködjének a puhába, a zistenfáját!

Hej káromkodott, de mink is boszankottunk, hogy ráragatt a tsizmánkra a sok fekete.

- A zistenfáját magának mondok, minek rontják a zútat evvel a büdös fekete sárral? ide kenik ezt a sok rondaságot oszt még nekik áll föjjebb.

Aszondi egy ur, nem sár ez, hanem *azt fald*.

- Fajja biz a zur, mondok, falok én ennél különbet is ha éppen éhös vagyok.

Igy mögfeleltem.

De még a tsizmánk bőre is majd szétszakadozott este, hogy tisztítottuk, úgy ráragatt az a büdös szurok.

Melyhöz hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró úr

Hogyan élnek az Bárók?

Szólok itt arról is, hogy hogyan élnek az Bárók? Mert hogy a zútzán összvatanálkoztunk az méltóságos Báró Urral, hát aszondi mit tsinálnak itt Pestön kentők?

- Mondok tsinálni sömmit se tsinálunk, tsak éppen, hogy fürödés erányába vagyunk idefönt, mivelhogy ki vagyon szabva a sógorra, 30-intz fürödés.

- Az hát okosan van, - feleli a Báró Ur, hát mennyi van még hátra?

- Még 12-ttő mondok, vagyis 2-t nap.

- Hogyan? aszondi 2-t nap?

- Hát úgy mondok, hogy szöröntsére fölgyütt Katufrék sógor is, oszt hogy mán ű is segít, lefüröggük 3-an a 12-t napot szivességbül a sógornak, délelőtt is délután is fürdünk, hogy hamarabb möglögyön depersze ű fizeti.

- No aszondi hát dél van, mög hívom mind a hármukat ebédre ihol a Vendéglő is, gyerünk.

Hát möntünk vele a möre vezetött a szép finom vendéglő hotelba tsupa árványkű és szinarany bársony mög mindönféle.

A sok inas körül, tsak huznák le rúlam a szűrt, de mondok:

- Lassabban, nem engedöm.

- De aszondi a Báró Ur engedhetik, mert ebéd után vissza aggyák itt bötsülettel tsak amoda akasztik.

- Hát mondok a dohányomat mégis kivöszöm, mög a zünnepi gatyámat, mer egykis leveles dohányt relytöttem a szűröm ujjába.

- Ne féltsék kentők sömmijöket aszondi, felelök érte, hogy nem vesz el.

Hát lyó leülünk a finom bársony székökre, a zasztal is mint a hó, a zesz tzájgok tiszta szín ezüst, de még a föld is bársony.

Össze peslantok a két sógorral, hogy mondok éppeg lyó étvágygyal ülünk le mer röggel óta bizony mögéheztünk, fizethet a Báró.

- Hát aszondi ösznek-e amit én? vagy külön ösznek kedvük szörint való étel választással?

- Köszönnyük mondok nem vagyunk mink ojan válogatósak, tsak amit a Méltóságos ur öszik, mink is mögölékszünk vele.

Mögen öszve peslantunk.

Hát aszondi a szógálatos legénnek.

- Hozzon legelsőbbet is osztrák tsigát; ide is a falusi uraknak.

Tetzött nekünk, hogy ijen szépen szólott, noha az nem igen tetzött, hogy a zosztrák szót hallottam, de mondok kormánypárti embör hát alkalmazskoggyunk.

Hoz két legény 4-gy nagy ezüst tányérat pupozottan mögrakva, de tsupa apró lyég mög tzitrony mög valami barna. Leraki a két legény mindenikünk elé 1-gy tányért.

Nézöm várom, hogy mondok a lyeget való-e ebbül mögönni? vagy a tzitronyt? vagy hogy a sárforma barnát?

Hát a barnából vösz ki a Báró, tsöpögtet rá a tziironybul, öszi kis 2-t águ vellával.

Hát mink is röndre kiszödtünk a barnából, tziironyot is tsöpögtetünk, összük a kis 2-t águ vellával, ahogy a báró úr. Mögolvastam, hát éppen 12-ttő vót ojan barna a tányéromon.

Összük, izlelgettyük, de nem vót annak sömmi bötsületes ize. Ha a szömömet behuntam vóna, mög nem tuttam vóna mondani, hogy mit öszök. Látom van só is a zasztalon, csippentök belüle, úgy se lyó. Mög is paprikázom úgy se lyó.

Látom Durbints sógoron is, hogy tsak tisztösségbül nyelögeti. Katufrék eskütt sógor is úgy ötte, hogy háromszor is mögpeslogta, mikor a vellájára szurta.

Hát tsak öttük, öddögéltük elfogyasztottuk.

- No aszondi a Báró Ur most hát mán öhetünk más ögyebet is. Lyó vót-e?

- Lyó vót mondok hogy kedvit ne rontsam, tsak azt nem tudom, hogy sütt vót e vagy főtt?

- Nem vót ez aszondi se sütt se főtt mer ez így lyó a maga természetös valóságába.

- Hát mondok talán tsak nem vót nyers?

- Nem tsak nyers aszondi, hanem eleven is, mert a zosztrák tsigát tsakis így való önni, természetös valóságába.

Tsöndesen elszomorottunk, éroztem hogy mind a 12-t tsiga mozog a gyomromba.

A Báró Ur beszélgetött vóna aztán mindönfélérül, de mink mán akkor mind a härman tsak azt néztük, hogy möre van a szürünk mög a zalytó?

Melyhez hasolló lyókat kívánok

Göre Gábor
bíró úr.

Levél a gyeshno rivásáru.

Emmán itthon történt.

Hogy im átalátogatok Durbintsékhn, hát ott tanálom ütet a gyeshnó ólnál, ott barkátsol egymagába.

- Mit dógozik kend? mondok.

Aszondi ezt a gyeshnó ólat igazitom öszve ő. m. a f. mivelhogy mögen malatzot töttem bele, gyertyaszentelőre még elkél nálunk.

- Magam is azt gondolom, mondok, hogy nem lábalunk ki hamar a télbül, mert lássa kend mikor ijen nagyon krampog az holló, hosszú telet jelönt.

Ő osztán tovább átsol szögez, én tsak odaülök az faragószékre beszélgettünk tovább, hogy aszondi a sógor:

- Honnan gyön kend bíró sógor?

- Az iskolából mondok a kanfelügyelőt kísértem be. De mondok ott hattam őket mérgembe.

- Mér sógor?

- Hát azon haraguttam mög rájuk, hogy mindönféle bolondságot tanitanak. Mer lám hogy a természeti képeket mutogatta a mestör, azt kérdözi a zén fiamtúl, hogy aszondi milyik a legvérengzőbb ragadozó állat? Aszondi a fiam, hogy az bóha.

De lám a mestör aszondi, nem jól feleltél aszondi, mert az oroszleány. Mondok a mestörnek megengedgyön, de én jónak itélöm a gyermek feleletit. Mert löhet hogy más hejön a zoros leány a legvérengzőbb mög a legragadozóbb, de lám Lepéndön tsak a bóha az.

Ahogy így beszélgettünk a gyeshnó ojan sivalkodásba kezd, hogy se végi se hossza.

- Nézze mög kend mondok mi baja?

- Éhös talán? - vélöködik a sógor.

Kihoz egy szakajtó kukoricát, vet neki egy pár marokkal.

Hát a gyeshnó ropogtati a kukoritzát, de mögen tsak ki elyti a szályából oszt rivásba kezd, oszt se vége se hossza mint az rátz létániának.

Nézzük, vizsgáljuk a gyeshnót, hogy mondok tán a girind bánti, de nem láttunk sömmit.

- Gyerünk be aszondi a sógor, majd elhagyja ő. m. a f.

Hát bemöntünk oszt szallonnáztunk. De hogy a gyeshnó még egy óra mulván is sivalkodott, mondok sógor ezt a gyeshnót mög babonázta valaki.

- Mán aszondi magam is ugy vélekszők, de kitsoda?

Mondok akár kitsoda, szöggyök széjel a zólat, mög köll tanálnunk benne a babonát.

Avval magam is szekörécét fogok oszt széjjel bontjuk a zólat. Hát akkor láttuk hogy a vót a baj, hogy a sógor hozzászögelte a gyeshnó farkát az deszkáhn.

Itt az vége.